

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE

(stan prawny na dzień 2019-07-01 – Dz. U. z 2019 r. poz. 2407)

Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca albo
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego dziecka albo
- 3) opiekunowi prawnemu dziecka albo
- 4) dyrektorowi domu pomocy społecznej

Świadczenie wychowawcze przysługuje ww. osobom **do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia.**

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości **500 zł miesięcznie** na dziecko.

W przypadku urodzenia dziecka albo ukończenia przez dziecko 18. roku życia kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

W przypadku gdy dziecko zgodnie z orzeczeniem sądu jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (dz. U. Z 2018 r. poz. 2094 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 577 i 622) jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nie przekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
 - e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach, - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika, kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach

- jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkami rodzin z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nie przekraczający 9 miesięcy, chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach, - na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach,- z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium RP na okres nie przekraczający 6 miesięcy, chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenie wychowawcze przysługuje ww. osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w jakim mają otrzymywać świadczenie wychowawcze, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenie wychowawcze nie przysługuje, jeżeli:

- 1) dziecko pozostaje w związku małżeńskim;
- 2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej;
- 3) pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko;
- 4) członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia wychowawczego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka albo dyrektora domu pomocy społecznej.

Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze, a w przypadku, gdy o świadczenie wychowawcze ubiega się dyrektor domu pomocy społecznej – właściwym ze względu na miejsce położenia tego domu pomocy społecznej.

Prawo do świadczenia wychowawczego ustalone jest na okres od dnia 1 czerwca do dnia 31 maja roku następnego.

Prawo do świadczenia ustala się począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu, o którym mowa powyżej, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, przysposobieniem dziecka lub umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej.

WAŻNE Jeżeli w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką lub przysposobienia dziecka, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, prawo to ustala się od miesiąca odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką lub przysposobienia dziecka do końca okresu, o którym mowa powyżej.

Jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia śmierci rodzica, opiekuna prawnego dziecka albo opiekuna faktycznego dziecka, którym zostało przyznane świadczenie wychowawcze, drugi rodzic, opiekun prawny dziecka albo opiekun faktyczny dziecka złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na dane dziecko, prawo to ustala się począwszy od dnia śmierci rodzica, opiekuna prawnego dziecka lub opiekuna faktycznego dziecka, nie wcześniej jednak niż od pierwszego dnia miesiąca następującego po ostatnim miesiącu, za który zmarłemu rodzicowi, opiekunowi prawnemu dziecka lub opiekunowi faktycznemu dziecka wypłacono ostatnie świadczenie wychowawcze.

Jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia śmierci rodzica, opiekuna prawnego dziecka albo opiekuna faktycznego dziecka, z wniosku których toczyło się postępowanie o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i postępowanie to nie zostało jeszcze zakończone, drugi rodzic, opiekun prawny dziecka albo opiekun faktyczny dziecka złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na dane dziecko, prawo to ustala się drugiemu rodzicowi, opiekunowi prawnemu dziecka lub opiekunowi faktycznemu dziecka, przyjmując za datę złożenia wniosku datę złożenia wniosku przez zmarłego rodzica, opiekuna prawnego dziecka albo opiekuna faktycznego dziecka.

Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego na kolejny okres są przyjmowane **od dnia 1 kwietnia danego roku**, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną - **od dnia 1 lutego danego roku**.

W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie wychowawcze na kolejny okres złoży wniosek wraz z dokumentami:

- do dnia 30 kwietnia danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata tego świadczenia przysługująca za miesiąc czerwiec danego roku następuje do dnia 30 czerwca tego roku;
- w okresie od dnia 1 maja danego roku do dnia 30 maja danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia wychowawczego następuje do dnia 31 lipca tego roku;
- w okresie od dnia 1 czerwca danego roku do dnia 30 czerwca danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia wychowawczego następuje do dnia 31 sierpnia tego roku.
- w okresie od dnia 1 lipca do dnia 31 lipca danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia wychowawczego następuje do dnia 30 września tego roku;
- w okresie od dnia 1 sierpnia danego roku do dnia 31 sierpnia danego roku, ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz wypłata przysługującego świadczenia wychowawczego następuje do dnia 31 października tego roku.

Osoba, która pobrała nienależne świadczenia jest obowiązana do ich zwrotu wraz z ustawowymi odsetkami (art. 25 ustawy)

Za nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze uważa się:(zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy):

- 1) świadczenie wychowawcze przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą to świadczenie;
- 2) świadczenie wychowawcze wypłacone osobie innej niż osoba, której świadczenie zostało przyznane, z przyczyn niezależnych od organu, który przyznał świadczenie.
- 3) świadczenie wychowawcze wypłacone mimo braku prawa do tego świadczenia

W przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego osoba otrzymująca świadczenie wychowawcze jest obowiązana od niezwłocznego powiadomienia o tym organu właściwego wypłacającego to świadczenie.

W przypadku powzięcia informacji o zmianie miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze, organ właściwy, do którego został złożony wniosek o to świadczenie, przekazuje wniosek wraz z dokumentami do organu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze.

W przypadku powzięcia informacji o zmianie miejsca zamieszkania osoby, której przyznano świadczenie wychowawcze, dotychczasowy organ właściwy przekazuje wydaną decyzję lub informację o przyznanym świadczeniu wychowawczym wraz z aktami sprawy organowi właściwemu ze względu na nowe miejsce zamieszkania osoby, której przyznano świadczenie wychowawcze w celu ich dalszej realizacji. Organ właściwy ze względu na nowe miejsce zamieszkania osoby, której przyznano świadczenie wychowawcze, realizuje przyznane świadczenie wychowawcze bez konieczności wydawania kolejnej decyzji lub informacji oraz jest właściwy do uchylecia, zmiany prawa do świadczenia wychowawczego, w tym ustalonego decyzją, oraz do ustalania i dochodzenia świadczeń nienależnie pobranych, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna rodziny mająca wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego, członek rodziny nabył prawo do świadczenia wychowawczego w innym państwie, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego stanowią inaczej, osoba nienależnie pobrała świadczenie wychowawcze lub wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego.

Wypłatę świadczenia wychowawczego wstrzymuje się, jeżeli osoba otrzymująca to świadczenie odmówiła udzielenia lub nie udzieliła, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego, w tym uniemożliwiła przeprowadzenie wywiadu, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lub nie udzieliła podczas tego wywiadu wyjaśnień co do okoliczności objętych wywiadem, a także gdy nie podejmuje świadczenia wychowawczego przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe (art. 23 ust. 2 i 5 ustawy)